

**Бо фармони Вазири
маорифи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 01 декабри соли 2003
тасдиқ шудааст**

**МЕТОДИКАИ
истифодаи технологияи таълими фосилавӣ дар
муассисаҳои таҳсилоти олий, миёна ва таҳсилоти
иловагии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон**

1. Мақсад ва вазифаҳои таълими фосилавӣ.

1. Таълими фосилавӣ бо истифодаи маҷмӯи маълумотҳои технологӣ, ки ифодаи ғайримустақими мақсаднок ва ё ифодаи ғайримустақими нопурраи ҳамкориҳои таълимгиранда ва омӯзгор, новобаста ба ҷои мавҷудият ва тақсироти вақт дар асоси ташкили педагогикӣ технологияи иттилоотӣ, пеш аз ҳама бо истифодаи воситаҳои телекоммуникатсионӣ ба амал бароварда шуда, таъмин карда мешавад.

Технологияҳои асосии таълими фосилавӣ аз технологияи кейс, технологияи интернет, технологияи телекоммуникатсионӣ иборат мебошад. Намудҳои асосии технологияро дар як вақт истифода бурдан мумкин аст.

2. Мақсади таълими фосилавӣ бевосита имкони додан ба таълимгирандагон барои аз худ кардани барномаҳои асосӣ ва ё таҳсилоти иловагии касбӣ, таҳсилоти олий ва миёнаи касбӣ (минбаъд-барномаҳои таълимӣ) дар ҷои истиқомат, ё истиқомати муваққатӣ ба ҳисоб меравад, ки дар муассисаҳои таҳсилоти олий, миёна ва таҳсилоти иловагии касбии таълим мувофиқат намояд (минбаъд – муассисаҳои таълимӣ).

3. Раванди таълим бо истифодаи таълими фосилавӣ ба воситаи муассисаҳои таълимӣ бо гирифтани таҳсили рӯзона, рӯзонаю ғоибона (шабона), ғоибона дар шакли экстернат, ё ин ки дар якҷоя намудани шаклҳои номбурда ба амал бароварда мешавад.

Баланд бардоштани ихтисос ва азнавтайёркунии мутахассисони касбӣ дар муассисаҳои таълимӣ такмили ихтисос ҷудо аз ҷои кор, бе тарқ кардани ҷои кор, қисман аз кор ҷудо будан ва ё аз рӯи шаклҳои таълимӣ ҷудогона (фардӣ) гузаронида мешавад.

Муассисаҳои таълимӣ метавонанд раванди таълимро мустақилона ва ё ба воситаи қисматҳои сохтори худ – филиалҳо ва намояндагӣ амалӣ намоянд.

4. Шӯъбаи муассисаи таълимӣ вазифаҳои худро дар асоси тартиби муайяншуда иҷро менамояд.

5. Бо мақсади расонидани кӯмак ва аз худ кардани барномаҳои таълимӣ ба донишҷӯёни шӯъбаи ғоибонаи мактаби олӣ бевосита дар ҷои кор ва истиқомат гузаронидани консултатсия, назорати ҷорӣ азхудкунӣ ва аттестатсияи мобайнии таълимгирандагонро бо роҳи ҷалб кардани қорамандони илмӣ-педагогӣ мактабҳои олий дар асоси заминаи моддию таълимӣ намояндагон амалӣ мекунад.

Фаъолияти муқарраршуда бо ризояти мақомоти Идораи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2.Роҳҳои истифодабарии технологияи таълими фосилавӣ.

1.Муассисаи таълимӣ метавонад таълими фосилавиرو аз рӯи як ё якчанд барномаи таълимӣ бо истифодаи қисман, ё ин ки пурра амалӣ гардонад. Аз рӯи баъзе самтҳо ва ихтисосҳо барномаҳои таҳсилоти иловагии касбӣ мумкин аст барои аз худ кардан бо истифода дар ҳаҷми пурраи таълими фосилавӣ маҳдуд карда шаванд.

Барномаҳои таълимии таълими фосилавӣ дар он сурат амалигардида ҳисобида мешаванд, ки барои барномаҳои таълимӣ мактабҳои олх ва миёнаи касбӣ ва воситаи технологияи таҳсилоти фосилавӣ на кам аз 80%-и ҳаҷми соатҳои фанҳои умумигуманитарӣ ва иҷтимоию иқтисодӣ, риёзӣ ва фанҳои илми умумитабии иҷро бояд гардад.

Ташкили раванди таълим барои гирифтани таҳсилот дар шуъбаи рӯзона бо истифода дар ҳаҷми пурраи таълими фосилавӣ ҳангоми ба ҳисоб гирифтани талаботи муайяншуда ба ташкили раванди таълим барои гирифтани таҳсилот роҳ дода мешавад.

2.Доҳилшавандагони муассисаи таълимие, аз рӯи барномаи таълими фосилавӣ фаъолият мекунанд, бояд ба шарту шароити ин усули таълим шинос карда шуда, имзои онҳо гирифта шавад.

3.Ҳуқуқ ва вазифаҳои таълимгирандагоне, ки барномаи таълимиро бо истифодаи таълими фосилавӣ аз худ мекунанд, шакли маълумоти мегрифташон дар асоси қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

3.Захираҳои асосӣ барои раванди таълими фосилавӣ.

1.Барои таъмини раванди таълими фосилавӣ, дар баробари захираҳои анъанавии иттилоотӣ, чунин воситаҳои таълими фосилавӣ: китобҳои махсус бо мувофиқ кардани мултимедӣ, комплексҳои электронии таълимию методӣ, китобҳои электронии воридшуда, китобҳои таълимӣ, барномаи компютерӣ тренингӣ, машғулияти амалии компютерӣ, маҷмӯи тестҳои санҷишӣ, видеофилмҳои таълимӣ, сабтҳои аудио, маъхазҳои дигаре, ки барои бурдани барнома аз рӯи алоқаи каналҳои телекоммуникатсионӣ пешниҳод шудаанд, истифода мешаванд.

2.Ба сифати захираҳои асосии иттилоотӣ дар раванди таълим заминаҳои иттилоотии методи коркардашудаи нишондодҳои таълими фосилавӣ истифода бурда мешаванд, ки дараҷаи талаботи замонавию ҳангоми истифодаи он таъмин менамояд, тибқи ҳаҷм ва мазмуни худ ба талаботи Стандарти давлатии таҳсилот, барномаҳои асосии таълимие, ки дараҷа ва ё талаботи мундариҷаи барномаҳои таълимии иловагии касбию муайян менамояд, мувофиқ мебошанд.

Заминаи таълими фосилавии додасуда дар шакли маводи нашрӣ метавонад аз навҳои мухталифи захираи адабиёти таълимӣ ва таълимию методӣ, анвои гуногуни нашрияҳои даврӣ, нашрияҳои соҳавию таҳассусие, ки тибқи тайёр намудани мутахассисони соҳа гирд оварда мешаванд, адабиёти ахборӣ–библиографӣ, ҳамчунин нашрияҳои ҷамъиятию сиёсии оммавии марказиву маҳаллӣ, захираи адабиёти илмие, ки дар шакли монографи-

явию нашрияҳои илмии даврии соҳавҳ гирд омадаанд, пурра гардонида мешаванд.

3. Ҳангоми таълими фосолавӣ муассисаи таълимх ба ҳар як таълимгиранда барои истифодаи воситаҳои таълими фосолавӣ ва захираи асосии иттилоотии миқдори соатҳои нақшаи таълимӣ, ки барои омӯзиши барномаи таълимӣ ва ё қисми он зарур мебошад, шароити мусоид фароҳам меоварад.

Бо мақсади таъмини баҳрабардорӣ толибилмон аз манбаи ахборӣ, воситаҳои дигари таълими фосолавӣ дар заминаи муассисаи таълимӣ, шӯъбаҳо, намояндагӣҳо ва муассисаи таълимии инфиродӣ аз васоити телекоммуникатсионӣ истифода мебаранд.

Дар сурати мавҷуд набудани воситаҳои зарурии дастгоҳҳои барномавх ба таълимгиранда муассисаи таълимх ин таҷҳизотро мутобиқи шарту шароит ва қоидаҳои ҷорӣ амалкунанда метавонад алоҳида пешкаш намояд.

4. Ҳангоми таълими фосолавӣ муассисаи таълимх ёрии илмӣ ва таълимӣ методиро ба таълимгирандагон тавассути маслиҳати омӯзгорони варзида, бо истифода аз воситаҳои телекоммуникатсионӣ амалӣ мегардонад.

4. Усул, тарзи баҳодихӣ ва санҷиши донишҷӯён.

1. Назорати ҷорх ва аттестатсияи мобайнии таълимгирандагон аз ҷониби муассисаи таълимх бо усулҳои анъанавх, инчунин бо истифода аз воситаҳои электронӣ (саволномаи электронх ва ғайра), ки пешравии шахс ба воситаи онҳо имконпазир аст, амалх гардонида мешавад. Аттестатсияи ҷамъбасти хатмкунандагон ба тавру усулҳои анъанавӣ гузаронида мешавад.

2. Профессорон ва ҳайати устодон таълими фосолавиро метавонанд аз ҳисоби кормандони омӯзгорӣ муассисаи таълимх, филиалҳои он, ки дар шаҳру ноҳияҳои гуногун истиқомат мекунанд, воситаҳои ташкилию методии телекоммуникатсионии раванди таълимро дар филиал ба роҳ монда, консултатсия, назорати ҷорӣ пешрафт ва аттестатсияи мобайниро дар шӯъбаи ғоибонаи таълим дар речаи шабакаи намояндагӣҳо бо истифодаи телекоммунактивх ва дигар воситаҳо, новобаста аз маҳалли ҷойгиршавии кормандони омӯзгорх ба амал бароранд.

3. Муассисаи таълимх метавонад як ё якчанд барномаи таълимиро дар раванди таълим бо истифодаи ҳаҷми пурраи таълими фосолавӣ дар шабакаи филиалҳои худ ҳангоми консултатсия, назорати ҷорӣ пешрафт ва аттестатсияи мобайнии таълимгирандагони шӯъбаи ғоибонаро дар намояндагӣҳо, ки раванди таълимро ташкил менамояд, амалх кунад.

5. Талаботи ташкили таълими фосолавӣ.

1. Барои тасдиқи имкони татбиқи як ва ё якчанд барномаи таълимх бо истифодаи комили таълими фосолавӣ муассисаи таълимх метавонад ба Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ариза оид ба гузаронидани санҷиши ин тарзи тайёрх мутобиқи талаботи зерин ва дигар талаботи методикаи мазкур муроҷиат намояд:

- мавҷуд будани комплексҳои таълимӣ методх аз ҳар як фанни таълимдиханда ва ё мавҷуд будани кейсҳои махсус (комплексҳои инфиродх

(чудогона)-и маводи таълимию методҳ бо истифода аз воситаҳои мултимедиявӣ);

- мавҷуд будани системаи иттилоотии идтиҳодиявӣ (корпоративӣ)-и гардиши ҳуҷҷатҳо (аз он ҷумла электрони)-е, ки ба пуррагӣ чараёни таълимро идора мекунад;

- мавҷуд будани устодоне, ки махсус барои кор бурдан дар муҳити иттилоотию таълимии муосир тайёр карда шудаанд;

- мавҷуд будани шаклҳои санҷиш дараҷаи дониши толибилмон (аз он ҷумла шаклҳои электронӣ).

Дар ин сурат ҳаҷми талаботе, ки барои муассисаҳои таълимӣ муайян карда мешавад, аз ҷониби Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти намуди муассисаи таълимӣ ва махсусиятҳои истифодаи технологияи таълими фосилавӣ муқаррар карда мешавад.

Ҳангоми ташкили санҷиш иштироки масъулони маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин барои муассисаҳои таълимии омӯзиши касби иловагӣ иштироки намояндагони соҳавие, ки муассисаи таълимии мазкур дар тобеияташ аст, ба мақсад мувофиқ мебошад.

2. Муассисаи таълимӣ тибқи қоидаи муқарраргардида қабули донишҷӯёнро ба таълим дар асоси барномаҳои таълимӣ, гузариш ва хориҷ амал мегардонад.

3. Ҳангоми таъсиси таълими фосилавӣ ба мақсад мувофиқ будани натиҷаи раванди таълим ва ба воситаи коргузориҳои дохилӣ дар намуди электронӣ бо истифода аз қоидаҳои қонуни амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон.

4. Теъдод ва истифодабарии каналҳои телекоммуникатсионии раванди таълим бо таҷҳизоти махсусгардонидашуда ва лабораторӣ (чи шахс ва чи иҷоравӣ), воситаҳои расонидани донишҳо ба толибилмон дар муассисаи таълимӣ, шӯъбаҳо ва ба таври инфиродӣ (индивидуалӣ) бояд тибқи речаи воқеии вақту замон ё дар шакли сабт имкони татбиқи таълими фосилавиرو таъмин намояд.

5. Муассисаи таълимӣ метавонад ҳаҷми пурраи сарбории аудитори толибилмонро оид ба ҳар як ихтисос, бо истифода аз дарсҳои, ки барои гузаронидани онҳо воситаҳои телевизионӣ, компютерӣ, алоқавӣ ва ғайра вучуд дорад, таъмин намояд.

Ҳамчунин, тамоми таълимгирандагон бояд бо ҷойҳои қорӣ таълимие, ки барои таълими фосилавӣ бо назардошти ивазшавандагӣ муҷаҳҳазанд, таъмин карда шаванд.

Ҷойҳои қорӣ таҷҳизонидашудаи таълимгирандагонро ба шароити мусоиди истифодабарӣ аз воситаҳои таълими фосилавӣ ва захираҳои асосии иттилоотӣ таъмин намудан лозим аст.

6. Барои гузаронидани дарсҳои лабораторию амалӣ, тибқи нақшаи таълимӣ, муассисаи таълимӣ барои толибилмон имкон медиҳад, ки дар ин дарсҳо воқеӣ иштирок намоянд ва ё бо истифода аз таълими фосилавӣ бархурдор бошанд (қорӣ лаборатории виртуалӣ ё қорӣ дар лабораторияи дастраси дур).

7. Вобаста ба интихоби технологияи таълими фосилавӣ муассисаи таълимӣ бояд теъдоди муайяни ҳуҷраҳои ба таври махсус ҷиҳозонидашудае, ки гузаронидани рафти таълимро мутобиқи тамоми стандартҳои давлатии таҳсилот имкон медиҳад, дошта бошад. Тамоми ҳуҷраҳо ва ҷойҳои корх бояд ҷавобгӯи талаботи муайянгардида бошанд.

8. Муассисаи таълимӣ ба толибилмон имкони гузаштани таҷрибаомӯзиҳои таълимию истеҳсолиро, ки тибқи стандартҳои давлатии таҳсилот ба нақша гирифта шудаанд, таъмин менамояд. Таҷрибаомӯзиҳои таълимӣ аз ҷониби таълимгиранда бо назардошти технологияи муқарраргардидаи анъанавӣ ё таълими фосилавӣ амал мегардад. Таҷрибаомӯзиҳои истеҳсолх (ҳамчунин таҷрибаомӯзиҳои технологиву пеш аз дипломх)-и таълимгирандагон одатан ба таври анъанавӣ гузаронида мешаванд.

9. Ба муассисаи таълимӣ тавсия дода мешавад, ки барои ташкили такмили маҳорати касб ва ё баландбардории ихтисоси ҳайати профессорон-устодон, омӯзгорон ва ходимони ёрирасон аз рӯи усули технологияи таълими фосилавӣ дар филиалҳои намоёндагоҳ, дар ҳаҷми на камтар аз 72 соат омӯзиш ва такмили ихтисоси онҳоро ба роҳ монад.

**Бо фармони Вазири маорифи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 08 январи соли 2004
№ 25 тасдиқ гардидааст**

**Талаботи иҷозатномадихх
ҳангоми ташкили раванди таълим бо истифодаи технологияи
фосилавӣ дар асоси барномаҳои таълимии таҳсилоти
мактабҳои олии Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Талаботи иҷозатномадихх (минбаъд «Талабот») ҳангоми аз ташхиси иҷозатнома гузаронидани мактабҳои олии (филиалҳои) амалкунанда, ки дар асоси барномаҳои асосӣ ва иловагии худ аз ҷунин технологияи маълумоти фосилавӣ ТМФ ба монанди: технологияи кейсх, интернет ё телекоммуникатсионӣ (шабакавӣ) истифода мекунанд; ин технологияҳо ба дараҷаи таълимоти муассисаи таълимӣ (филиал) бо ҷойҳои корх: таҷҳизи раванди таълим, дараҷаи таҳсилоти ҳайати профессорону омӯзгорон, такмили таъмини штатҳо, ки ба теъдоди ҳадди аксари муҳассилин мувофиқат менамоянд, амал мекунад.

Талабот ба таҷҳизоти бинои таълимӣ

1.1. Талаботи умумӣ

Сарфи назар аз истифодаи технологияи таълими фосилавӣ мактабҳои олӣ (филиалҳо) бояд синфхонаҳои таълимии махсуси ҷиҳозонидашуда дошта бошанд, ки раванди таълимро аз ҳамаи ҷанҳон мувофиқи Стандарти давлатии таҳсилот амалан ба роҳ монда тавонанд. Мувофиқи нақшаҳои таълимии амалкунанда барои гузаронидани машғулиятҳои лабораторӣ ва амалӣ мактабҳои олӣ (филиалҳо) бояд лабораторияҳои ҷиҳозонидашуда

дошта бошанд ё худ имкон дошта бошанд, ки бо истифода аз технологияи таълими фосилавӣ фаъолияти муҳассилинро (корҳои вертуалии лабораторӣ, кор дар лабораторияи дар масофаи дур қарордошта ё дар маҷмӯи лабораторияҳои кейсии шабех) таъмин карда тавонанд. Мактабҳои олх (филиалҳо), ки дар раванди таълим технологияи таълими фосилавиро ба пуррагӣ истифода мекунанд, бояд студияи мучахҳаз ва техникаи видеопроексионӣ барои гузаронидани телеконференсияҳо дошта бошанд. Таҷҳизоти телекоммуникатсионӣ ва серверҳо, техникаи нусхабардор ва сканер дар бинои алоҳидаи барои шахсони бегона дастнорас бояд ҷойгир карда шаванд.

Мактаби олх (филиал) вазифадор аст, ки ба донишҷӯёни таълими рӯзона ҷаҳони тарбияи ҷисмонӣ ва варзишро мувофиқи соатҳои дар Стандарти давлатии таҳсилот пешбинишуда таъмин намояд. Ба донишҷӯёне, ки вобаста ба ҳаҷми тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш мекунанд, иҷрои мустақилонаи машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ иҷозат дода мешаванд. Чунин донишҷӯён вазифадоранд, ки оид ба машғулиятҳои дар бахши (сексия) тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш ва мувофиқати он ба Стандарти давлатии таҳсилот ба мактаби олх маълумотнома пешниҳод намоянд.

Бо мақсади назорати ҷорӣ донишсозҳои аз рӯи барномаи таълим бо назардошти ҳаҷми пурраи технологияи таълими фосилавӣ аттестатсияи донишҷӯён гузаронида мешавад. Дар раванди назорати ҷорӣ донишсозҳои донишҷӯён кифояти донишҳои ба дастномада ва шахсияти хонандагон низ ба эътибор гирифта мешаванд.

1.2. Технологияи кейс

Машғулиятҳои кейс дар синфхонаҳои барои таълими рӯзона таҷҳизонидашуда гузаронида мешаванд.

Барои самаранокии машғулиятҳо ва истифодаи усули фаъоли таълим маводи тасвирии таълим мавҷудияти шабакаи дохилии компютер (интернет): иттилооти ҳозиразамон ва таҷҳизоти намоишдиҳанда зарур аст.

1.3. Технологияи интернет (шабакавӣ)

Ташкили раванди таълим бо истифодаи пурраи технологияи шабакавӣ барои ташкили таълими рӯзона тақозо дорад, ки тамоми донишҷӯён ҷойи барои таълими фосилавӣ ҷаҳонидашудаи худро дошта бошанд, ё бо ин гуна ҷой аз тарафи таълимгоҳ таъмин карда шаванд.

Таҳти мафҳуми ҷойи корӣ барои таълими фосилавӣ ҷаҳонидашуда инҳо дар назар дошта мешаванд: компютер бо васоити мултимедия, ки ба воситаҳои вурӯди ба интернет ҷаҳонидашуда аст. Ҷойи корӣ дурдасти донишҷӯён дар асоси аризаи шахсии худ онҳо сабт карда мешавад. Барои дар дигар шаклҳои таълим ба таври пурра истифода кардани технологияи интернет (шабакавӣ) синфхонаҳоро махсус ҷаҳонидан шарт нест. Кифоя аст, ки дорои компютерҳо ва имкони ба интернет воридшавиро дошта бошанд, то ки ҳамаи намӯҳҳои аттестатсияҳо гузаронида шаванд.

Ба ҳар омӯзгор бояд имкон фароҳам оварда шавад, ки дар речаи «online» ва «of-line» гуфтушуниди таълимӣ анҷом диҳад ва аз захираҳои имкони-

ти ахбории таълими фосилавӣ баҳри идоракунии фаъолияти донишҷӯён, ки ҳаҷман мутобиқи фанни тадрисшаванда мебошад, комилан истифода ба-
рад.

Таълимгоҳ бояд бинои махсусгардонидашуда дошта бошад, ки дар он
чунин воситаҳои технологияи шабакавӣ (интернет)- касб карда тавонад:

- асбобҳои серверӣ, ба монанди сервери маълумотдиҳандаи дорои за-
хираи ахборӣ ва таълимӣ, сервери телекоммуникатсионӣ, сервери муҳофи-
затӣ аз воридшавии худсарона ва монанди инҳо;

- техникаи ташкилӣ (нусхабардор, техникаи аудио ва видео ҳам барои
сабт ва ҳам намоиш);

- мултимедияи компютер барои сабт ва намоиш дар CD ҚОМ: васоити
алоқавӣ видеоконференсия.

1.4. Технологияи коммуникатсионӣ

Таълимгоҳ бояд барои гузаронидани телеконференсияҳо студия ё сту-
дияҳо ва барои филиалҳо ва намоёндагиҳояшро бо видео телеконфери-
сияҳо таъмин карда, дастаи «комплектӣ» асбобҳои видеонамоишдиҳӣ до-
шта бошад. Асбобҳои телекоммуникатсионӣ ва сервис бояд дар бинои
алоҳида ва дастрасияш маҳдуд ҷойгир карда шаванд. Ташкили раванди
таълим тақозо дорад, ки муҳассилин бо назардошти коэффисенти ивазша-
вияшон бо ҷойи қори таълимӣ таъмин карда шаванд, ки номгӯи тахминии
ин ҷойҳо чунин аст:

- ҷойи ба компютери шахсӣ ҷиҳозонидашуда;

- ҷойи дар толорҳои видеонамоиш ва теленамоиш, ки имкони дидани
коллективонаи барномаҳои компютерӣ, телевизион ё видеофилмро дорад
ва имкони иштирок дар телеконференсияҳоро фароҳам меоварад;

- ҷойи ба асбобҳои тестгузаронӣ ҷиҳозонидашуда;

- ҷойи бо асбобҳои видеосабт ва видеонамоиш ҷиҳозонидашуда.

Ҷойҳои дигаре, ки истифодабарии воситаҳои таълими фосилавӣ ва ах-
бори таҳсилоти имконпазир мегардонад.

2. Муҳайё сохтани раванди таълим

2.1. Таҷҳизоти раванди таълими коммуникатсионӣ

2.1.1. Талаботи умумӣ

Дар шароити таълими фосилавӣ таълимгоҳ вазифадор аст, ки ҳар як
муҳассилро дар ҳаҷми соатҳои нақшаи таълим бо захира ва воситаҳои асо-
сии иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, ки барои азхудкунии барномаҳои
таълим кифоя мекунанд, таъмин намояд.

Дар ҳолати мавҷуд набудани барномаҳои таълим мактаби олӣ метаво-
над ин воситаҳоро вобаста ба шароит, тартибот ва қонунҳои амалкунанда
ба донишҷӯён бевосита пешниҳод намояд.

2.1.2. Технологияи кейсӣ

Барои истифодаи технологияи кейсӣ ва воридшавӣ ба каналҳои ком-
муникатсионӣ баҳри ба даст овардани маълумоти асосӣ ба донишҷӯён та-
лаботи махсус пешниҳод карда намешавад.

Ба мактаби олӣ зарур аст:

- баромадан ба интернет;

- Wӯҳ-сайт бо саҳифаҳо, ахбори мазмуни таълимию методҳ ва таълимию маъмурҳ барои донишҷӯён таъмини алокаи дутарафа байни устодон ва донишҷӯёни мактаби олҳ (1-то Wӯҳ-сайт барои якчанд мактаби олҳ). Адади Wӯҳ-сайт аз рӯи нишондоди FCL шартнома барои хидматрасонии провайдерҳ ё корбари сайтҳ бо ҳуҷҷатҳо (фармонҳои дохилҳ, санадҳо ва ғайра) асоснок мегардад. хангоми якҷо истифодабарҳ аз Wӯҳ-сайт якчанд мактаби олҳ бояд миёни худ шартнома банданд;

- бояд якчанд рақами телефон (алокаи бисёрканалӣ телефонҳ) барои консултатсия ба ихтиёри омӯзгорон (рӯзона) дода шавад.

2.1.3.Технологияи шабакавҳ (интернет)

Раванди таълим бо истифодаи технологияи шабакавҳ (интернет) комилан ба муҳити махсусгардонидашудаи ахборою таҳсилотҳ така мекунад. Ин муҳит воситаҳои таҳия, ниғаҳдорҳ, дастрасгардонҳ, сафарбарҳ ва идораи раванди таълимро аз тариқи интернет фароҳам меоварад.

Барои амалигардонии раванди таҳсилот таълимгоҳи асосҳ (базавҳ) бояд воситаҳои зеринро муҳайё созад:

- равобити шабакавҳ дар заминаи шабакаи компютерҳ тақсимшудаи корпоративҳ ё маҳдуд;

- имкони воридшавҳ ба шабакаи Интернет аз тариқи хатти канали ҷудошуда, ки қобилияти интиқолияш на камтар аз ду Мбайт/сония аст;

- Wӯҳ-сайти ахборотию таҳсилотҳ ё тавоноии таҳсилотҳ;

- хидматрасонии интернет – провайдер дар асоси қарордод;

- мавҷудияти ҳуҷҷате, ки бақайдгирии расмии доменро тасдиқ мекунад, мавҷудияти ҳуҷҷати берунҳ ё дохилҳ, ки истифодабарии сайти таҳсилотиро иҷозат медиҳад. Дар сурати истифодаи шариконаи Wӯҳ-сайт аз тарафи якчанд муассиса мавҷудияти шартномаи миёни онҳо;

- мавҷудияти хатти телефони робитаи фаврҳ бо ҳамаи иштирокдорони раванди таълим;

- мавҷудияти васоити фаврии онлайн ва офлайн барои ҳамаи иштирокдорони муҳити ахборию таҳсилотҳ, анҷуман (форуми) муҳоҳисот, телеконференсия, мукотиботи электронҳ, ICQ, CHAT, FAQ, ки дар Wӯҳ-сайт маҳфуз аст;

- мавҷудияти алокаи видеоконференсия.

Муассисаи таҳсилотҳ ба донишҷӯён речаи шабонарӯзии кории асбобҳои серверҳ ва воситаҳои воридшавҳ ба захираҳои ахбории таҳсилот, омодабошии тамоми воситаҳои техникҳ ва барномавии равобит бо омӯзгоронро қафолат медиҳад. ҳамзамон, муназзимҳ ва пайдарпайии ахборивазкунии миёни муассисаи таҳсилотии асосҳ ва ҷузъҳои минтақавии он бояд таъмин карда шавад.

2.1.4.Технологияи телекоммуникатсионҳ

Қудрати интиқолии телекоммуникатсионии таълимгоҳи таҳсилотҳ (филиал, намояндагҳ) барои ташкили раванди таълим аз рӯи ҳамаи намунаҳои фаъолияти таълимии дар нақшаи таълим ва ҷадвали тақвими раванди таълим пешбинишуда бояд кифоя кунад.

Хангоми истифодаи технологияи телекоммуникатсионҳ хатҳои коммуникатсионии алоқа бояд ба ҳар ҷойи таълими компютерҳ воридшавиро

ба шабакаи умумх таъмин намояд. Қудрати интиқолии ин шабака на камтар аз 30 Кбит/сония бошад, захираҳои ахборотх бояд дар гиреҳбандҳои қудрати интиқолии хатҳои каналҳояшон на камтар аз 1 Кбит/сонияро барои як донишҷӯ дошта бошанд.

Ҳангоми истифодаи технологияи телекоммуникатсионх хатҳои алоқа бояд қудрати зерини интиқолиро дошта бошанд:

- ба сӯи донишандӯз на камтар аз 1 Мбит/ сония;
- аз сӯи донишандӯз на камтар аз 8 Кбит/ сония.

Талабот ба речаи кори дастгоҳх-барномавии раванди таълими телекоммуникатсионх ҳамон аст, ки ба технолгияи шабакавх (интернет) пешниҳод шуда буд.

2.2. Талабот ба таҷҳизоти раванди таълим

2.2.1. Талаботи умумх

Шумораи компютерҳо дар синфхонаҳо ва ҷобачогузориҳои онҳо мувофиқи қоидаҳои санитарии меъёрии Сан ПиН 2.2.2. 542-96 муайян карда мешаванд: масоҳати 1 ҷойи кори компютерх бояд на кам аз 4,0 м. кв-ро ташкил диҳад. Ҳамаи компютерҳо бояд ба шабакаи умумх пайваست карда шуда бошанд.

Компютерҳо дар ҷойи корх бояд мувофиқи намудҳои корҳои таълимх ҷо ба ҷо карда шаванд. Дар ҳар ҷойи корх гузариши картаи овоздиҳанда ва гӯшак бояд мавҷуд бошад. Мактаби олх бояд иҷозатномаи таҳияю таъмини барномаҳои таълим ва ҳуқуқи дар филиалҳо амалх сохтани онҳоро дошта бошад.

2.2.2. Технологияи кейсх

Барои омӯзгорон ва кормандони маъмурх ҷойҳои кори бо компютер чиҳозонидашуда ва вуруд ба шабакаи коммуникатсионх (интернет, системаи радиои телевизионх) зарур аст. Барои мактабҳои олх технолгияи кейсии таълими фосолавӣ бо усули фаъоли таълими телекоммуникатсионх дар раванди таълим ба 100 донишҷӯ на кам аз 9,5 воҳид техникаи ҳисоббарор ҳатмист. Барои гузаронидани телеконференсияи коллективона ба 100 донишҷӯ ба миқдори 0,2 дастаи видеопроексионии аппаратҳо лозим мешавад. Адади техникаи компютерх бояд талаботи фардии донишҷӯёни аризадодаро барои истифодаи компютерҳо дар шабакаҳо, шумораи муайяни аз ҷойҳои кор ва истиқоматх ба компютер воридшавандаро қонеъ намояд. Бинобар ин, дар баланси муассисаҳои таълимх ба 100 донишҷӯ техникаи ҳисоббарор набояд аз 0,13 воҳид кам бошад.

2.2.3. Технологияи шабакавх (интернетх)

Технологияи иттилоотии таълимх бояд тарзҳои гуногуни баёнгардонии захираҳои иттилоотх ва роҳҳои фаврх ва васоити иттилооти воридшавиро дар бар гирад. Захираи иттилоотх бояд қомилан раванди таълим ва сифати дониши донишҷӯёнро таъмин намояд. Воридшавии фаврх ба захираҳои иттилоотх дар асоси шабакаҳои компютерх ва технолгх бояд анҷом ёбад. Ба ҳисоби миёна ба 8 нафар донишҷӯ бояд 1 компютер рост ояд. Барои гӯш кардани сабти аудио ва дидани сабти видео ба 15 нафар донишҷӯ на кам аз 1 комплект аппаратураи нав бояд мучаҳҳаз бошад. Аз ин маълум мешавад, ки барои устодони мактабҳои олх миқдори ҷойҳои кори компю-

терх ба меъёри дар 1 рӯз 3 соат муайян шуда, ба 4 устод 1 ҷои кориро ташкил медиҳад. Ба ҳар як устод бояд имкони гуфтугӯи таълимӣ дар «on-line» ва «of-line» барои реча ва идора намудани фаъолияти таълимии донишҷӯён мувофиқи фанҳои таълимӣ таъмин гардад. Муҳайё будани низоми автоматикунонидашудаи раванди таълими дорои бонки маълумоти пурра, инчунин бонки ахбори таълимии (супоришҳои санҷиш ва ғайра) камёфт зарур мебошад. Бунёди мукаммали таҳсилот дар мактабҳои олх мавҷуд буда, дар филиалҳои сегментҳои бевосита ба фаъолияти онҳо алоқаманд ҷой дода мешаванд; дар ин ҳолат бунёди автоматикунонидашудаи таҳсилоти мактаби олх ва филиали он бояд таъмин карда шавад. Чунин сохтори идоракунӣ раванди таълим ягонагии давраи омӯзишро дар мактаби олх таъмин менамояд.

2.3. Таъминоти раванди таълим бо адабиёт, маводи таълимию методӣ ва иттилоотӣ

2.3.1. Талаботи умумӣ

Мактаби олх вазифадор аст, ки ба ҳар як донишҷӯ мувофиқи талаботи Стандарти давлатии таҳсилот адабиёти таълимӣ, маводи таълимию методӣ дар қоғазҳо ё варақаи электронӣ сабтшуда, ташкили раванди таълим, барномаҳои таълимии ҳамаи фанҳоро комилан дастрас гардонад. Дар раванди таълим ба сифати захираи иттилооти ахбори таълими фосилавӣ тавре истифода мешавад, ки ба талаботи муосир ҷавобгӯ бошад. Ин ахбори таълими фосилавӣ аз рӯи ҳаҷм ва мундариҷа ба талаботи Стандарти давлатии таҳсилот, барномаҳои асосии таълим ва мундариҷаи барномаҳои таълими иловагии касбӣ мувофиқат мекунад. Асосҳои илмию методии таълими фосилавӣ дар мазмун ва мундариҷаи нашриҳои гуногуни зерин инъикос меёбанд: адабиёти таълимию методӣ, нашриҳои даврӣ ва муҷаҳҳазкунонидашудаи соҳавӣ мансуб ба тайёр кардани кадрҳои нашриҳои иттилоотӣ китобдорӣ, инчунин нашриҳои дигари марказӣ ва ҷамъиятӣ сиёсии маҳаллӣ; Дар мануграфияҳо ва нашриҳои даврии мансуб ба барномаи фанни таълими пешниҳодгардида. Барои таъмини раванди таълими фосилавӣ аз чунин адабиёт ва маводи таълимию методӣ ва иттилоотӣ истифода бурдан мумкин аст: китобҳои дарсии махсусгардонидашуда бо истифодаи таҷҳизоти аёнӣ, комплексҳои таълимию методии электронии мутобиқ ба китобҳои электронӣ, воситаҳои таълимӣ, барномаҳои компютери тренингӣ, корҳои амалию лаборатории компютерӣ, маҷмӯи тестҳои санҷишӣ, видеофилмҳои таълимӣ, сабтҳои аудио ва дигар маводи мувофиқ ба каналҳои телекоммуникатсионӣ.

2.3.2. Технологияи кейс

Адабиёти таълимию методӣ барои кори мустақилона ва тайёрӣ ба аттестатсияи ҷорӣ донишҷӯён ба дараҷаи кофӣ бояд муҳайё бошад. Бинобар ин таҷҳизоти таълимию методии кейс барои донишҷӯён бояд инҳоро фаро гирад:

- нақшаи кори семестрии дониш;
- ҷадвали ҷорабиниҳо дар шӯъбаҳои рӯзона;
- тайёрӣ ва машварат (консултатсия);

- қайд намудани мундаричаи мавзӯҳои назариявх, ки ба нақшаи таълими риштаҳо (ихтисосҳо) ва дар навбати худ ба Стандарти давлатии таҳсилот мувофиқанд ва дар шакли барномаҳои кори фаннх, курсҳои назариявх, самти корҳои амалию лабораторӣ ва моделкунонх оварда шудаанд;

- воситаҳои дидактикх, истифода аз таҷрибаи фардии донишҷӯ, мантики солиму фаҳмо ва таъмини идораи корҳои мустақилонаи донишҷӯ; мақсад ва вазифаи таълим, тезис ва проблемаи асосх (аз рӯи мавзӯ); воситаҳои проблемавх (саволу супоришот); супоришоти санчишх ва машқҳои худназораткунх ва тадричан азхудкунии васеи маводи таълимх бар асоси мисолҳо, чадвалу нақшаҳо;

- курси лексияҳо (китобу дафтарҳои корх), ки дар шакли чопх (бо назардошти имкони донишҷӯ ва шароити кори мустақилона), ё худ дар воситаҳои электронӣ буда метавонанд;

- маҷмӯи супоришот, машқҳо, мавзӯи корҳои санчишх, ки иҷрои онҳо аз рӯи курсҳои назариявии нақшаи таълим барои аттестатсия заруранд;

- адабиёти иловагии таълимх, маҷмӯи матнҳою маводи асосх ва иловагӣ, ки аз китобхонаи муассисаи таълимх барои донишҷӯ дастнорасанд ё бо душворх ба даст меоянд, ба шакли электронӣ дар дискетаҳо ё CD-ҚОМ, дар формати гипертекст, ё гипермедиа, ба шакли барномаҳои видео ва аудио нашр ва дастрас карда мешаванд;

- тавсияҳои методх оид ба курсҳо, мақсад ва вазифаҳои курс, ки дар сохторҳо сабт гардиданд, тавсияҳо оид ба истифодаи комплекти таълимию методх, ташкили кори мустақилона муносибати фаъоли коммуникатсионӣ бо устодон ва маъмурияти мактаби олх, тартиби иҷрои нақшаи аттестатсионӣ, тарзи банақшагирии вақти таълим, тартиби ҷамъбасти мустақилонаи таҷрибаомӯзии таълимх ва ҳисоботи ҷамъбастиро дар бар мегирад.

Микдори воҳидҳои комплекти таълимию методие, ки дар ихтиёри муассисаи таълимх ё дар истифодаи шахсии донишҷӯён қарор дорад, бояд баробари шумораи донишҷӯён ё аз онҳо зиёд бошад.

Дар муассисаи таълимх мавҷудияти инҳо заруранд:

- китобхонаи электронӣ бо мавҷудияти адабиёти асосх ба воситаи Вӯх-сайт оид ба фанҳои нақшаи таълим;

- бонки электронии тестҳо, ки гузаронидани тренингҳоро дар шакли тестх имконпазир мегардонад.

Иҷрои талаботи охирин метавонад бо ҳайати комплекти таълимию методии (кейсх) мувофиқ иваз ё илова карда шавад.

2.3.3. Технологияи шабакавх (интернет)

Талабот ба маҷмӯи таълимию методх (минбаъд МТМ) ба муқаррароте, ки дар талаботи умумии ташкили раванди таълим тавассути захираҳои ахборию таҳсилотх оварда шудаанд, комилан мутобиқ аст.

МТМ дар муҳити ахборию таҳсилотх ҷой дода мешавад ва аз далелҳои тақсимшудаи бонқх иборат аст. Ба ин далелҳои бонқх ҳар як донишҷӯ мувофиқи порои инфиродх кафолати воридшавх дода мешавад. Ҳамаи унсурҳои МТМ бояд ба андозаи рақамх пешниҳод ва дар сервер бо тартиби муайян ҷой дода шуда бошанд. Онҳо бояд возеҳу равшан ҳамчун маво-

ди графикаи аудио (видео) инъикос шуда бошанд ва ба андозаи матни далелҳо (ҳамчун маводи электронх) мувофиқат намоянд. Онҳо воридшавиро ба ҳамаи бобҳои таълимӣ таъмин намоянд, андозаи муносиб (мавод дар коғаз) дошта бошанд. Донишҷӯён бо ахбори муфассал ва дастури ҳама намудҳои машварат (консултатсия), бо график ва дастури гузаронидани ин машғулиятҳо таъмин карда мешаванд:

- машваратҳои гуногунзамонӣ - мукотибаи электронӣ: FAQ, анҷумани мубоҳисот, телеконференсия, ҳаҷмаш на камтар аз 10 фоизи меҳнати азхудкунии фан аст;

- машваратҳои ҳамзамонӣ - СНАТ, ICQ видеоконференсия, ҳаҷмаш на камтар аст аз 5 фоиз меҳнати азхудкунии фан мебошад.

2.3.4. Технологияи телекоммуникатсионӣ

Талабот дар МТМ ба муқарарроте, ки дар талаботи умумии ташкили раванди таълим тавассути захираҳои ахбороти таҳсилотӣ оварда шудаанд, комилан мутобиқ аст.

Мавҷудияти маводи видео ва аудио ҳатмӣ мебошад. Маводи таълимӣ, ки ба кори инфиродӣ марбут аст, бояд ба ҳар донишҷӯ як нусхари ташкил диҳад. Замимаи мултимедиа (сабти аудио ва видео) метавонад дар речаи гурӯҳи хурд истифода шавад; ба 8 донишҷӯ на камтар аз як нусхаи мултимедияҳо бояд рост ояд. Китобҳои дарсӣ ва дастурҳои методӣ бояд якнусаҳағҳо барои ду донишҷӯ муҳайё бошад.

3. Талабот ба таъмини кадрӣ раванди таълим

3.1. Такмили штатҳои кормандони педагогӣ

3.1.1. Талаботи умумӣ

Кормандони педагогии мактабҳои олӣ, ки раванди таълими фосилавиро таъмин мекунанд, аз гурӯҳҳои зерин иборат мебошанд ва онҳо бо вазифаҳои баӯҳдадошташон аз якдигар фарқ мекунанд:

- ҳайати профессорон-устодон;
- ҳайати идора ва ходимон;
- ҳайати кормандони ёрирасон;
- ҳайати муҳандисон ва техникҳо;

- устодон ва кормандони ходим ва технолог-педагогҳо, ки бо истифода аз технологияи таълими фосилавӣ дар филиалҳо бо донишҷӯён машғулиятҳо мегузаронанд.

Бо сабаби ин фарқиятҳои вазифавӣ талабот низ ба онҳо фарқ мекунанд.

Такмили штатҳои устодон – методистҳо аз ҳисоби кормандоне, ки дар мактаби олии мазкур ҷои кори асосӣ ё иловагӣ доранд, бояд чунин бошад:

барои мактабҳои олии, ки то 2 сол фаъолият доранд, на– кам аз 10 %;

барои мактабҳои олии, ки аз 1 то 3 сол фаъолият доранд,– на кам аз 15 %;

барои мактабҳои олии, ки аз 3 то 5 сол фаъолият доранд,– на кам аз 20 %;

барои мактабҳои олии, ки аз 5 то 9 сол фаъолият доранд,– на кам аз 30 %;

барои мактабҳои олии, ки зиёда аз 9 сол фаъолият доранд, – на кам аз 40 %.

Дар ин нишондод саҳми кормандони (педагогҳо), асосҳо (штатҳо) ва ҳамкории (педагогҳо) дохил ба назар гирифта шудаанд.

Педагог - технологҳо дар муассисаи таълим ба сифати корманди штатҳо (асосҳо): ё дар соҳаи интихоббардорӣ, ки ба самти барномаи таҳассус мувофиқат менамоянд, ҳамчун ҳамкор фаъолият мекунанд.

Шумораи устод - методистҳо ва педагог-технологҳо, ҳамчунин таносуби шумораи онҳо вобаста ба шумораи донишҷӯён бо зарурати кор аз ҷониби роҳбарияти мактаби олӣ мустақилона муайян карда мешавад.

Ҳангоми дар шахрҳо ва маҳалҳои гуногун сукунат доштани ҳаёти профессорнону устодони мактаби олӣ ва дигар кормандони педагогҳо онҳо бояд аз ҷиҳати ташкил ва метод ба воситаҳои телекоммуникатсионӣ муттаҳид карда шуда бошанд; ҳар яке аз онҳо бояд дар ихтиёри худ воситаҳои мувофиқи телекоммуникатсионӣ дошта бошад, ки барои ба амал овардани чараҳои таълим, машварат, назорати ҷорӣ азхудкунӣ, аттестатсияи бобори донишҷӯён, корҳои таълимию методи кафедра лозим аст.

Вазифаҳои асосӣ, ки педагог-технологҳо иҷро мекунанд, сарфи назар аз технологияи таълими фосолави амалкунонда, инҳоянд:

- роҳбарии бевосита ба кори донишҷӯён;
- машғулиятҳо бо донишҷӯён дар ҳаёти гурӯҳҳои таълимӣ;
- назорати сифати азхудкунии қисмҳои барномаи таълим ва гузаронидани аттестатсияи бобвор;
- машваратҳои техникӣ ба ҳаётҳои гуногуни донишҷӯён чи дар шакли инфиродӣ (индивидуалӣ) ва чи дар гурӯҳҳо;
- саҳмгузори дар таҳияи маводи таълимӣ ва методҳо.

Вазифаҳои асосии кори устод-методистҳо инҳоянд:

- а) Кор бо технологияи кейс;
- таъмини густириши саривақтии маводи таълимӣ ва методҳо дар миёни донишҷӯёну устодон;
- тайёрии касбӣ ва дастгирии илмию методи фаъолияти педагог-технологҳо, иштирок намудан дар аттестатсия ва баланд бардоштани савияи дониши онҳо;
- иштирок дар аттестатсияҳои бобвор ва ҷамъбасти донишҷӯён ва шунавандагон, ки ҳоло таълим гирифта истодаанд.

б) Технологияи шабакавӣ;

- доир кардани лексияҳо, семинарҳо, машваратҳо бо истифодаи технологияи «on- line» ё «off-line».

3.2. Меъёри таҳсилоти миқдори педагогҳо

Дар ҳаёти устодон-методистон бояд на камтар аз 60% шахсон дараҷа ё унвони илмӣ ва на камтар аз 20% дараҷа ё унвони доктори фанҳо, ё профессор дошта бошанд. Вазифаи устод- методистро шахсоне соҳиб шуда менамоянд, ки таҳсилоти бунёдиашон ба равији фанне, ки таълим медиҳанд, мувофиқат кунад.

Дар ҳаёти педагог – технологҳо бояд на камтар аз 20% шахсон дорони унвони илмӣ бошанд. Ҳамаи педагог- технологҳо бояд таҳсилоти олии

касбх ва оид ба омӯзиши курси махсуси таълим (дар ҳаҷми на камтар аз 72 соат) ҳуҷҷат дошта бошанд, ки аз омӯзиши усулҳои таълимӣ ба технологияи таълими фосилавӣ асосёфта гувоҳх диҳанд.

3.3. Бозомӯзх ва такмили ихтисоси педагогҳо

3.3.1. Талаботи умумӣ

Мақтаби олх вазифадор аст, ки системаи бозомӯзии касбҳо ё такмили ихтисосро ба роҳ монад: ҳайати профессорону устодон (устод-методистҳо) барои гузаронидани дарсҳо дар муҳити нави таълимию иттилоотх; устодон ва кормандони махсуси таълимӣ- ёрирасон (педагог-технологҳо) барои кор бо технологияи таълими фосилавӣ дар филиалҳо ҷалб карда мешаванд. Ҳаҷми омӯзиш на камтар аз 72 соат ва на дертар аз як маротиба дар 5 сол. Мақтаби олх вазифадор аст, ки сифати таълимро мунтазам назорат кунад.

Барномаи таълим барои устод- методистон ва педагог – технологҳо бояд силсилаи фанҳои махсусро фаро гирад, ки дар натиҷаи аз худ намудани онҳо устод- методистҳо ва педагог- технологҳо бояд:

- оид ба фанҳои соҳавх ва фанҳои ба онҳо наздик соҳиби дониши касбх бошанд, ки шартӣ зарурии гузаронидани машғулиятҳои комплексх, ҳамгхро ва аттестатсия мебошад;

- тайёр ва гузаронида тавонистани машғулиятҳои гурӯҳх дар шакли бозиҳои корх «ҳучумҳои фикрх», ки ба принсипи таҳарруки (динамикаи) гурӯҳ мувофиқат намояд;

- тарзу услухи машваратҳои инфородии (консултатсияҳо) таълимх ва психологх, инчунин, тарзи машваратро ба воситаи интернет дар речаи «off-line» ва «on-line» донанд;

- дар баҳодихх ба сифати дониш, тафтиш, тақризнависх, роҳбарх ба навиштани корҳои санҷишх ва курсх, аз ҷумла лоихавх ва татқиқотх, ки аз тарафи гурӯҳҳои аз устод дур иҷро карда мешаванд, донишу малакаи махсус дошта бошад;

Аз технологияи компютерию иттилоотх ва коммуникатсионх, пеш аз ҳама, аз ҳамаи технологияҳои кор бо WWW-ро дилпуруна истифода бурда тавонад.

Ин талабот барои устод-методистҳо хусусияти тавсиявх дошта, барои педагог- технолог ҳатмист.

4. Таносуи масоҳати таълимх ва шумораи донишҷӯён

Мақтаби олх (филиал), ки барномаҳои таълимиро бо истифодаи ҳаҷми пурраи таълими фосилавӣ ба амал мебарорад, миқдори ниҳии донишҷӯё-нро аз рӯи масоҳати биноҳои таълимх-лабораторх муайян мекунад.

Меъёри масоҳати таълимию лабораторх ба ҳар як донишҷӯи таълими рӯзона ба таври зайл муайян карда мешавад (ҷадвали 1):

	Технологияҳои таълими фосилавӣ	
Равияҳои барномаи таълимх	Технологияи кейсх	Технологияи шабакавх (интернет)
Гуманитарх: умуми-	5,5 м/м	6 м/м

таълимх ва илмҳои табиҳ		
Байнисоҳавх ва техникх	7,5 м/м	6,8 м/м

Миқдори ниҳоии донишҷӯён бо назардошти технологияи таълими фосоилавӣ ва равияҳои барномаи таълим муайян карда мешавад. Миқдори ниҳоии донишҷӯён мувофиқи афзоиши коэффисенти смена дар асоси ҷадвали раванди таълим метавонад тағйир дода шавад. Чунин тарзи баҳисобгирии миқдори ниҳоии донишҷӯён барои шакли рӯзонаи таълим пешбинх шудааст. Барои гузариш ба шумораи дақиқи донишҷӯён коэффисентҳои зерин истифода мешаванд: 1,0; 0,25; 0,1 мутаносибан барои шаклҳои таълими рӯзона, рӯзона-ғоибона (шабона) ва ғоибона.